

HIRDETMÉNYEK.

Előzetési pénsek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztésével és
minden körülmények ide intézendők.

Szerkesztési levelek csak ismert kasszától
fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben hához hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 2 frt 50 kr.
Egy hónapra . . . . . 1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopet sor egyszeri beiktatásért 5fr.
Bélyeg díj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitóléte 4 hasábsopet sorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
ajánlatok ára 50 krajczár.

XVII. évfolyam 1890.

Debreczen. Szombat Julius 26.

143. szám.

Amiért Bismarck visszalépett.

(T.) Bismarck végre bevallotta, hogy uralkodójával miért tűzött össze, hogy összetűzésének oka a szocialis kérdés és ama módszer volt, mellyel a fiatal császár a bajon segíteni ábrándozott. Ha visszaemlékezik a t. olvasó, mi voltunk azok a k i s m i, kik a Bismarck visszalépését a Berlinbe összehívott szocialis tanácskozással hoztuk összeköttetésbe, mint amely tanácskozást Bismarck, mint okos és tapasztalt ember nem helyeselt, mert nem helyeselhett. Ismerte a császárnak a szocializmusról táplált nézetét és tudta, hogy a fiatal uralkodó nem lát be ezen mozgalomnak a közegébe, melynek gyökerei a társadalom rétegeiben oly mélyen vannak már elágazva s annyira elterjedve, hogy azokat onnan sem kitépni, sem elsimogatni nem lehet, legfeljebb is magának a fának növéstét lehet meglassítani, hogy gyökereiben annál erősebben terjedjen.

Vilmos császár azt hitte, hogy a császári tekintély s uralkodói jó akarat nyilvánítása a szocializmus híveire nézve befolyással lesznek, s azok igyekezni fognak viszont, kedvére tenni annak, ki az ő ügyeiket ily humánuusan fölkarolja. De éppen ezen ábrándjával bizonyította be a vérmesreményű fiatal uralkodó, hogy a szocializmus dogmáit nem ismeri, melyek hajthatatlanok, mint bár mi féle más dogmák, s hogy hívei éppen úgy félre nem vezethetők és be nem kenyereshetők mint más apostolok, kik valamely eszméért élnek halnak. Vilmos császár azt hitte hogy itt csak holmi béremelésről és munkaidő megszabásáról van szó, ami tulajdonképpen az eszme lényegéhez nem is tartozik, s annak csak is egy kisebb kisugárzása, jelensége.

Megvagyunk róla győződve, sőt tapasztalásból állíthatjuk, hogy a szocialis tanokat vakon a magukénak valló munkásosztály legkevésbé van tisztában azzal,

hogy ő mily lobogó alá szegődött. Amint hogy a szélsőbal elveit magának valló néposztálynak még csak fogalmuk sincs arról, hogy a szélsőbal tendenciák tulajdonképpen hova vergülnek és mit akarnak elérni, éppen úgy nincs fogalmuk a magukat szocialistáknak valló strikoló munkásosztálynak arról hogy e kifejezés „szocializmus“ tulajdonképpen mit jelent? Es valamint hogy a munkásosztály nem ismeri saját kitűzött lobogójának jelentőségét, annak kevésbé ismeri azt a társadalomnak az a része, melyet, a feltevés szerint, — ez a kérdés közelebbről nem is érdekel, s mint Bismarcknak Bulgária, a társadalom nagy részének a szocialis kérdés Hekuba. Hanem amint Bismarck családított Bulgáriára nézve, ugy családik a társadalom azon szocialis kérdésre nézve, mellyel előbb vagy utóbb, de le kell számolnia.

A szocialis kérdés egy nagy eszmén és mély bölcsészeten alapszik, mint a kereszténység maga, s mert a világ a bölcsészeten ezen mélységét nem ismeri éppen oly ellensége annak, mint volt a vallási ujtásoknak, melyeket pedig a változó kor fogalmai s a haladó emberiség lelki szükségletei hoztak napvilágra. És valamint hogy kezdetben a mig föl nem fogatott, át nem értetett és át nem éreztett a kereszténység tana is csak lappangott és vegetált, oly erővel tört ki és hódított később, midőn az apostolok és vértanúk által mindinkább intenzív terjesztett világossága felderítette az elméket.

Nagyon természetes és bizonyos, hogy így lesz a társadalom a szocialis kérdéssel is. Ma még retteg a remeg tőle, mint oly szörnyetegtől, melynek nevéhez a kommunardok és anarchisták petróleum csóváit és dinamit gombáit vannak fűzve, de amely tannak a petróleum csóvához és dinamit bombához éppen annyi köze van, mint volt a keresztényvallásnak az autódáfékhoz és az eretnekek irtására felállított máglyákhoz.

Kezdetben minden nagy eszme, mely a megszokott észjárás, és magának már

mély nyomokat vájt gondolkozással egy még soha nem látott s el sem képzelt átalakító processzust állít szembe, anatómával fogadtatik, üldözöttesül találkozik, de amint küzdelmének közepett sugárát terjeszti szikráit szórja, amely szikrák az ósdi felfogás rőszében elvégre is lángra kapnak, oly egyszerre lobra hoznak egy országot, ma már egy egy világrészt, mint azt 1848-óta a népképviseleti alkotmány cselekedete. Évszázatokig lappangott és vegetált, a mig kitört és pár év alatt meghódította Európát.

Széli, Szapáry, Tisza, Wekerle, ez az a szerencsét jelentő négylevelű lóhere, melyet a sors kedvezése találnak engedett, mikor a megváltást kerestük a pénzügyi bajból, mely már oly nehezen sulyosodott Magyarországra, hogy az a szomorú kérdés fenyegette az államot, vajjon lesz-e elég ereje a kivított modern alapon megmaradni s tovább fejlődni. A magyar pénzügyek vezetésében egymást felváltott négy kiválasztott államférfi teremtő szellemének, erőfeszítésének és szorosos kezdeményezésének sikerült elhárítani a fenyegető veszélyt. De mily rendkívüli áldozat készsége kellett a magyar nemzetnek tanúsítania, mily generositással kellett a miniszterek terveit fogadnia, hogy e siker elérjék s tartósan biztosítva legyen. Fényesen világít ama négy név a modern Magyarország annalesében, de az arany alapot, melyen felemelkednek, népünk hazafiassága, felvilágosodott politikai érzéke képezi.

Es valóban nem fark a jutalom, melyet Magyarország pénzügyi becsületességéért, szolidaritásáért s áldozatkészségéért nyert. Tekintélye a világ előtt nagy s a világpiacon, ez a legszigorubb gazdasági kritikák, elismerte teljes pénzügyi egyenjogúságát. A magyar papír járadék ma pari-kurzuson áll. Ez azt jelenti, hogy a magyar papírjáradék árfolyamértékben kibocsátási árfolyamának — 75% s valami tötrész — egy teljes harmaddal emelkedett; azt jelenti továbbá, hogy a magyar papírjáradék majdnem utolérte az osztrákot, az ugynevezett márcziusi járadékot, mely a kibocsátásánál közel 22%-os plus-szal magasabban jegyeztetett, ma 14%-kal jegyeztetik, parim felül; jelenti végül, hogy a világpiacon, mely a fusio előtt 10—12%-on alul — de így is csak rövid látra és kézzigalagra — nem volt hajlandó kölcsönözni, ma azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a magyar állam,

midőn 5%-ot fizet, kellenél többet tesz és fel van jogosítva, e kamatlábat egy újabb conversionális művelet által leszállítani. Ez a conversio nem is fog sokáig várni. A Rothschild-csoport, Magyarországának egész apparátusát a rendelkezésre készen tartja a conversio részére s még csak arra várnak, hogy a minden várakozáson felül jól sikerült aratás lsten-áldása jó haszonnal exportálva legyen s az 1891. évi költségvetési javaslat megtegye éltető hatását, aztán hozzá fognak a conversio művének újabb megkoronázásához. Szt. István koronája tudvalevőleg két, egygyé olvasztott koronából áll. E szerint conversióját is kétszeresen megkoronáztatja Magyarország, először érc-czimleire, másodsor papírban kamatozó adósságaira vonatkozólag.

A valuta szabályozása pedig külön dolog, magától megjön az, amint az aranyigoly alacsony lesz, hogy a nyereszterménykivétel nem huz többé belőle jelentékeny hasznot, a mi nem is fog nagyon sokáig kézni. A valutát szabályozni kell; ezt nem is fogják elmulasztani; de épen nem szükséges elharmadolni az ügyet, minthogy a temporizálás által milliókat lehet megtakarítani, Lassan járj, tovább érsz!

A király kisasszony menyegzője.

Mária Valéria király kisasszony esküldője alkalmából városunk, tudvalevőleg egy a felséges szülőket, mint a mátkapárt feliratban üdvözölte. A feliratok szövege következő:

Felséges Császár és Apostoli Király Legkegyelmesebb Urunk!

Azon örvendetes családi esemény, mely a Felséges uralkodó házastárs legelső sorban Felségedet és a Felséges Királynékat, Mária Valéria Főhercegnőt és Ö Fenségek, Salvator Ferencz Főhercege Ö Fenségeivel a nyárfolyomán törtendő egybekelése által érintendi: a legmagasabb Trón védelme alatt élő népek millióit kétségen kívül határtalan örömmel és lelkesedéssel tölti el.

A magyar nemzet kiválólag hagyomá-

Galvanizált férj.

(Amerikai történet.)

Minden ember tudja, hogy Amerika a szélsőségek, a vakmerő kísérletek s a földezesek hazája. Így aztán dr. Grippling sem akart kevesebb lenni, mint többi földie, akik folyton lázba ojtik kísérleteikkel sző és az új világot.

Hogy e célját elérje, a galvanoplasztikára adta magát, valóságos dühvel bronizozott mindent, a mi kezéi közé jutott.

Jaj annak a tárgynak, a melyre tekintete esett! Egy pillanat s már galvanizálva volt. Otthona valóságos raktára volt az ezüsttel, arannyal és rézzel bevont mindeféle színű tárgyaknak.

Grippling kicsinyelte az így elért eredményeket. Képzetele egyszerűbb kísérleteket látott; legszívesebben galvanizált volna egy egész bivalyt, egy tevét életnagyságban, vagy egy elefántot harez pozitívában. Hogy ilyen eredményre juthasson, óriási villamos fűrdőket készítettett, melyekben a legnagyobb állatokat akarta alkalom adatával több ezer lőerejű villamfolyam segítségével galvanizálni.

Grippling szomszédságában egy másik tudós lakott, bizonyos dr. Bowley, a ki színtén experimentált, de nem a villanosság segítségével, hanem „in anima vili.“

Egy ízben beteken keresztül tartózkodott minden tápláléktól, csak hogy tisztában legyen azzal az érzéssel, mely az éhenhaló embert elfogja. Májkor saját magán próbált meg a különféle méreg hatását; saját magán, mivel neje határozottan megtagadta beleegyezését ahhoz, hogy rajta tegyen ilyez próbákat.

Bowley és Grippling jó barátok voltak,

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Byron „Kain“-jából.

— I. felv. 2. 3. jelenet. —
Kain (egyedül.)

Dolgozoni! . . És mért kell nekem? Mivel Atyám az Édent nem becsülte meg! Mit tettem én ott? Még meg sem valék — S nem is akartam lenni, hogy szeressem, Amit a születés reám hozott. — Mért engedett a kígyónak s a nőnek? Vagy — engedvén — mért bünhődik, minek? De a fa állt! — Mért volt őv é az is? Vagy mért helyezte őt az Ur oda, Hol az Éden e legszebb fája nőtt? — Minden kérdésre egy a felelet: „Ezt ő akarta így és ő nagyon jó“. De úgy van-e? Mert ő mindenható, Azért kell, hogy jószágos is legyen? Itt a gyümölcs dönt — és az keserű — Mit ennem kell nem önnön vétkemért! Ki jó? Alakja angyalhoz hason, De szigorubb, sötétebb arczatja Szellem lényének . . . Miért reszkettek? Mért féljem őt jobban más szellemeknél? Akik lángkardjokat naponta az Ajtók előtt forgatják, melyeket Gyakran körülompolygok alkonyatkor, Hogy egy sugárt lessek el ama kertből, Amely az én örököm jogszerint . . . Míg a tilos falakra éj borulna S az örök fákra, melyek tulnővik A Cherub-védte fapárkányokat — Ha nem félek lángkardos angyaloktól, Mit féljek ettől, a ki ott közelg? De ez, ugy látszik, hogy mindnél hatalmasb, És nem kevésbé szép, de még sem oly szép,

Mint lehetett előbb. Mikéntha bánat Zavarná öröklételét . . . Hogyan? Van kinja más n a k emberen kívül? . . . Közelg.

Lucifer (jön.)
Halandó!
Kain.
Szellemlény, ki vagy?
Lucifer.
Egy, a ki teremtvé válna lenni — S nem annak alkotott volya' a mi vagy.
Kain.
Ah! majd Istennek látszol — —
Lucifer.
S nem vagyok.
S hogy megbukám, nem lennék semmi, mint Ami vagyok. Ó győzött; legyen Ur!
Kain.
Lucifer.
Apádnak és a földnek alkotója.
Kain.
S az égnek és mi benne van. Szeráfok Éneklik így s apám is így beszélte.
Lucifer.
Amit kell nékik, azt mondják s dalolják, Gyötrelmeül — mi én vagyok s te vagy — A szellem — s embereknek.
Kain.
S mik ezek
Lucifer.
Lelkek, kik halhatatlansággal élnek. Kik az örök, zsarnok Mindenható Arczába néznek és szemébe mondják, Hogy tette rossz! Ha ő teremte minket, Mint mondja ő, de nem tudom s hiszem —

Ha alkotott — nem tud megsemmisíteni:

S halhatlanok vagyunk! Sőt így akarta, Hogy kinozzon. De hagyjuk! Hisz' nagy ő! De nagyságába' még se' boldogabb, Mint küzdelmünkbe' mi! — Jóság nem szül Gonoszt — s ennél mi más teremté ő? De csak hadd üljön nagy, magányos trónján, Világokat teremtvé ott, hogy így az Öröklélt végtelen életének S rideg magányának enyhitené, Toljon csillagra csillagot, — csupán ő Megfoghatatlan, dönthetlen tyrán! Csak önmagát szétzuzhatná! ez legszebb Jótette volna. Am hadd uralkodjék, Más más alakját öltvén a nyomornak! Mi — szellem s ember — rokonok vagyunk, S együtt szenvedv, számtalan bajunkat Mégis könnyebben el bírjuk viselni Mindnyájunknak közös részvétivel. De ő! ki oly boldogtalan egében S boldogtalanságába nyugta nincs, Folyvást teremt s újból — teremt — — —
Kain.

Oly dolgokról beszélsz, mik mint az álom Elkábitják fejem . . . Sohase tudtam Mit láték s hallék, összhangzatba hozni. Apám, anyám kígyókról és gyümölcsről S fákról beszélnek vélem; láttam aztán Kapuját annak, mint Édenüknek Neveznek ők s lángkardos angyal őriz, Mely bennünket kizárt; érzem nyugtát A színtelen munkának s gondolatnak; Látok körülem egy világot, melyben Semminek látszom én, — amig a gyamban Oly gondolat két, mely a mindenséget Uralni bírná! — Am e gondolat, E fájdalom csupán e nyém vala.
fordította: Strausz Ferencz.

nyos hűségénél és rajongásig fokozódó feltétlen ragaszkodásánál fogva, melylyel Felsőged, mint Koronás Király iránt viseltetik: a Felsőged Királyi Családot ért gyászban és örömben egyaránt mindenkor osztozni és részt venni kívánt.

Sietünk ezen ürvendetes esemény alkalmából is résztvevő és határtalan öröm érzéseinkkel Felsőged legmagasabb Trónjának zsámolyához járulni és mélyen esedezni, hogy hódolatleljes öröm nyilatkozatainkat és szívünk mélyéből eredő üdv és szerencse kívánatunkat kegyesen elfogadni méltóztatssék.

A kik egyébiránt hódolótisztelettel és változhatatlan hűséggel vagyunk.

Debreczen az 1890-ik év május 29-dikén tartott bizottsági közgyűlésünkben.

Felsőgednek Legkegyelmesebb Urunknak.

Legalázatosabb hű alattvalói

Debreczen sz. kir. város közönsége

Simonffy Imre

királyi tanácsos, polgármester.

Papp Ferenc

főjegyző.

Fenséges Császári és Királyi Főhercegnő!

Azon ürvendetes családi esemény, mely a Felsőged uralkodó házat Felsőgednek Salvafor Ferenc Főhercege Felsőgeddel a nyár folyamán történetű egybekelésé által éritendi a legmagasabb Trón védelme alatt élő népek millióit kétségen kívül határtalan örömmel és lelkesedéssel töltötte el.

A magyar nemzet kiválólag hagyományos hűségénél és ragaszkodásánál fogva, melyly a Koronás Király és Családja iránt viseltetik a Felsőged Királyi Családot ért gyászban és örömben egyaránt mindenkor osztozni és résztvenni kívánt.

Sietünk ezen ürvendetes esemény alkalmából is résztvenni és határtalan öröm érzéseinkkel Felsőged elé annyival inkább járulni, mivel Felsőged hazánk szülötte és esedezni, hogy öröm nyilatkozatainkat és szívünk mélyéből eredő üdv és szerencse kívánatunkat kegyesen elfogadni kegyeskedjék.

A kik egyébiránt hódolótisztelettel vagyunk

Debreczenben az 1890-ik év május hó 29-én tartott bizottsági közgyűlésünkben

Felsőgednek

Legalázatosabb tisztelői

Debreczen sz. Kir. város Közönsége és annak nevében

Simonffy Imre

királyi tanácsos, polgármester.

Papp Ferenc

főjegyző.

a mennyire tudósok közt szó lehet barátságáról. Nem lehetek együtt tiz perczig, anélkül, hogy valamely tudományos kérdés fölött hajba nem kaptak s egymást össze nem szarozták volna. De azért mindig kibékültek, mert nem bántották egymás vesszőparipáját: Bowley cseppet sem értett a galvanoplasztikához, Gripping ellenben egész járattan volt az élettanban.

Egy reggel Bowley kísérletet akart tenni egy saját tanulmány és meglepő hatáson alapított szerrel. Meg akarta tudni, mit érez az ember a tetszhalál alkalmával. Mielőtt bevette volna az altató szert, magához hívatta Dodl urat a boncztan rendes tanárát, s arra kérte hogy 48 óra lefolyása után térítse ismét magához a szokásos módon, mely abban áll, hogy a tetszhalott gyomrát erősen dörzsölik és arcját jó össze-vissza verik.

Dodl szivesen fogadta el a megbízást, azonban kikötötte magának, hogy „pro domo sua“ is experimtalhasson.

El lett azután határozva, hogy senkit sem avatnak a titokba, hanem saját szakállukra járnak el a dologban egészen úgy, mint ha valóságos halottal volna szó. Csúpnán akkor lép közbe Dodl, mikor már tudós barátját el akarják temetni.

A szerzett tapasztalatokról nagy nyolczadrétű kötetet fognak kiadni, amelyben Bowley leírja benyomásait.

Mikor elváltak, Bowley ezt sugta Dodl fülébe.

— Tehát holnap reggel!

Dodl pedig egyet kacintott, a minek az volt a jelentése:

— Sok szerencsét, rám számíthatsz!

Híven ígéretéhez, Bowley lenyelte az altató szert. A hatás nem késett sokáig,

Miért van szükségünk elsőrendű felső leányiskolára?

III.

Szükségünk van méltányossági tekintetből, szellemi s anyagi szempontokból.

Városunk a fiu nevelésre hozott áldozataival az első helyet érdemelte ki a városok sorában mindjárt a reformáció elterjedésekor. A debreczeni főiskola egyik világító torony, hogy tudományt, hazafiságot sugározzon szét a két nagy folyó kalászt rengető térségén. A nemes város kedves kötelességei közé számította gondoskodni az olajról, hogy a torony fényugrai folytonosan nagyobb kör világítsanak meg.

E főiskolának volt virágzó középiskolája; mégis mihelyt az egységes középiskola két külön ágra szakadt, sietett a város reáliskolát állítani. Az államnak azért jött oly tetemes összeggel segítségére, hogy kebelében s a városi iskolákban állítsassék főreáliskola, hogy saját polgárai itthon taníthatassák gyermekeiket vagy a gymnasimban vagy a reáliskolában; vagy vidéke is idehozza gyermekeit e minden izében magyar városba; de bizonyára gondolt arra is, hogy a főreáliskola megint egy mágnes, mely a vidéket ide vonza, megint egy tényezővel több, nagy városá emelkedéséhez.

A kereskedelmi iskola támogatásával utat egyenget a nemes város arra, hogy saját fiaink közül minnél többen lépjenek a kezeskedelmi pályára, s ez iskolában elméletileg kiképezetvén, tegyék virágzóvá városunk kereskedelmét.

Nemcsak fiainknak, de leányainknak is szükséges a magasabb képzés; ha szegények azért, hogy szellemi tökélyükből megélhessenek; ha gazdagok azért, hogy a magas műveltségű társadalomban megtalálják illő helyüket.

Ha a fiaink számára alapított iskolákat mindig kész segíyezni a város: nem vonhatja meg aránylagos segítségét egy szervezendő első rendű felső leányiskolától már a méltányosság tekintetéből sem.

De nagy haszna lesz a segítségnek szellemi tekintetben is.

Ne feledjük, hogy az állam községekéből, s a községek családtagokból állanak. A családnak feje, keresője a férfi mint férj és apa, de lelke a nő, mint, háziasszony, mint feleség, mint anya.

A képzett háziasszony a ház értelmes vezetője, takarékosága, az élelmi szereknek alkalmas időben bevásárlása, eltartása által növeli a férje keresményét. A kellő műveltséggel bíró nő fokozza a férje kereső képességét egyszerűen a végzett munka méltánylása, a verejtek gyöngéd letörlése által is, hát ha még mellé állhat segítségül mint felügyelő, bevásárló vagy elárúsító. — Az édesanya — mint az első természetes nevelő — csak a lelki erők fejlődésének ismerete mellett nevelheti gyermekeit jó irányban, felkeltvén

negyed óra múlva ott vergődött neje és családja karjai közt, a kik a tudós segélykiáltására előrohantak.

— Meghalt! — sikoltott mistress Bowley.

— Meghalt! — ordított a cseléd, aki még sohasem volt hasonló helyzetben s akit ezért mélyebben érintett az eset.

Bowley asszony az ágyra fektette a „in partibus“ halottat, azután prüszkölő szerért küldött a patikába. De a szer, bármennyire tömtek is Bowley orrába, nem tett semmi hatást. A derék tudós úgy viselte magát, mintha valóságos halott lett volna. Mit tehetett volna a jeles delnő, elküldött az egyetemre, hogy férje kollégáit tudósítsa a súlyos csapásról. Nem telt bele tiz percz s az egész fakultás talpon volt, hogy a „szeretett karsárs“ kimulását konstatálja. Anyi paróka ment föl a Bowley lakta házba, hogy a szomszéd fodrászt majd fölemésztette az irigység.

Bowley eleinte elvesztette az eszméletét, de néhány pillanat múlva magához tért s agyvejeje rendszeren kezdett működni. Látott, halott, de mikor megakart mozdulni, azt tapasztalta, hogy még a kis ujját sem mozgathatja.

— Helyes! mondá magában — ez lesz a jó tréfa!

Aztán rendbe kezdte eszméit. „Legyünk komolyak s lássunk a megfigyeléshez, — gondolá, — az idő drága s van elég alkalom környezetemet tanulmányozni.“

Ebben csakugyan nem volt hiány. Először is a kedves kollegák maguk szolgáltatják az anyagot, akik gondolatba már fölparitották karsársukat. Egy boncztanára való ságos gyönyör lehet, ha hallják, hogyan osztozkodnak testén. Ez a fejet követelte, amaz a jobb karját, a harmadik a mellkas titkait akarta fűrkészni, a negyedik csak a

benők a tudásvágyat, megoltalmazván természetadta jó kedélyüket, munkára vezetvén lassanként játékaikat. Tetteinknek a lelkület, a jellem ad irányt. Történetünknek leg nagyobb alakjai lelkületüket jellemüket édesanyjuknak köszönik.

Midőn a fiukat taníttatjuk, műveljük az ipart, kereskedelmet, tudományt, művészetet; midőn magasabb műveltséget adunk a nőnek, műveljük az embert, oszlopokat rakunk mindannak épségben maradásához a mi nemzeti.

Fiainkat taníttatjuk, hogy a lét örökös harcában, csatát csata után nyerjenek, az ipar tudomány, művészet terén más művelt nemzetekkel párhuzamosan haladhassunk. Neveltetünk kell leányainkat, hogy nemzeti szent örökségeink becsét átérzevén ne csak megőrizték, hanem sértetlenül hagyják gyermekeinkre.

Mindaddig fél munkát végeztünk, mind addig el nem érjük az óhajtott célt a nevelés terén, míg minden erőnk megfeszítésével minél több magasabb iskolákat nem szerveztünk, hol leányaink tisztá megvár szellemben, mérsékelt tandíj mellett, a női egyéniséghez s ennek jogosult sajtáságaihoz alkalmazkodva általában rendeltetésüknek megfelelőleg neveltessenek a család számára; ha kell, életpályára készíttessenek elő.

A népiskolai közoktatási törvény a hat osztályú elemi iskola fölé állította a felsőnép- s a polgári iskolát úgy a fiuk mint a leányok számára. A felső népiskola elegendő oly nagy községeknek, hol a lakosok főteglalkozása földművelés. A polgári iskola célja a gazdálkodó, az iparos és a kereskedő osztály gyermekeinek a köz életre mulhatlanul szükséges tudnivalókat megadni.

Városunkban a felső népiskolát pótolta az ismétlődő iskola, a polgári leányiskolát a ref. egyház leánynevelő intézete.

A vallás és közoktatás ügyi m. k. miniszterium 20 évi tapasztalat után azon meggyőződésre jutott, hogy még szükség lesz egy felsőbb leányiskolára, „melynek célja alkalmat nyujtani arra, hogy benne társadalmunk nő tagjai nemük sajátlagossága és a társadalmi viszonyok által feltételezett s élethivatásukra szükséges általános műveltséget szerezhessenek.“ E célra kisebb városokban nem teljes másod rendű felső leányiskola is állítható az alsó négy osztálylyal. Az első rendű felső leányiskola hat évig tartó tanfolyamból áll, ugyanannyi osztálylyal; mindenikbe felvehető négy elemi osztályt sikerrel végzett leánygyermek. Az állam hat osztályú felső leányiskolát állított fel államköltségén az ország oly városaiban, hol a magyar nyelv terjedése, a magyar nemzeti szellem izmosodása ezt követelte.

Debreczen városában is ilyen első rendű felső leányiskola állítandó, de egészen más okokból. Csak ilyen felel meg a város fejlődési céljainak, csak ilyen szolgál kapcsolni a város és vidéke közt, csak ilyen mozdítja elő forgalmát, növeli jövedelmét, csak ilyen felel

májba akart pillantani. S a mellett folyton össze-vissza tapogatták, úgy hogy a szegény Bowley a sok csiklandozás miatt ki sem jött a nevetésből. Természetesen csak úgy, amint a tetszhalottak nevetni szoktak: meg sem mozcizanva és minden arczintor nélkül.

A tudós urak hallani sem akartak arról, hogy a temetést három napig el halaszassák. Égtek a vágtyól a t. karsárs belsejét megvizsgálni, mert már két hét óta nem volt alkalmuk valami nevezetes embert boncolni.

Márészt pedig Dodl tanárban vakmerő gondolat támadt. Ez volt az, a mit ő kísérletnek „pro domo sua“ nevezett. „Ha én Bowley barátommal csakugyan át akarom éreztetni egy tetszhalott minden kinjárt — így kalkulált a gonosz Dodl, — akkor ugy kell tennem, mintha én is halottan tartanám. Később ő is meg fogja köszönni csinemet, s a mi a fő, a könyv csak nyerhet vele!“

Mikor az egész tudós hentesbánda eltávozott, Dodl szomorú arcot öltött, s bus hangon kezdé barátját apostrofálni:

— Szegény barátom, — mondá, — mintha önmagával beszélne, — szerencsétlen martyraja a tudománynak, ugy látom, tulajdonoson vettél be az altatóból s már most igazán halott vagy. A tudomány sokat veszített benned, egy igazi bajnokot, a ki mindenét tetette oltárára!

— Eredj te bolond! — gondolá magában Bowley.

— Emléked örökké fog élni. — Folytatá a gonosz Dodl, — fényesen fognak eltemetni (meg is érdemled) de előbb föl fogunk boncolni, hogy az altató szer hatását tanulmányozzuk rajtad. Miután a boncskés átjárta belsődöt szépen össze fognak varrni, s hogy barátságomnak jelet adjam, magam fogok az egész operációra felügyelni.

— Mi a manó! — csak nem tart igazán halottnak? Ez rossz tréfa volna!

meg változott viszonyainak, s a miniszterium 1887. július 7-én 28,999. sz. a. kelt rendelete értelmében mint nagy város csak ilyen állíthat.

Egy hat osztályú felső leányiskola felállítására, itt, hol a lakosok 89 százaléka a ref. egyház híve, kezét fogva a ref. egyházzal, melynek e célra az egyházkerület is jelentékeny anyagi segítséget ígért, erkölcsi támogatást biztosított, nagy áldozatot nem kíván a várostól.

Hogy mennyivel kevesebbe kerülne ilyen módon egy első rendű felső leányiskola a városnak, mint — önéreje támaszkodva akár egy községi elemi — s felső népiskola, akár egy négyosztályú elemi s egy polg. leányiskola, azt fogom kimutatni a befejező cikkben.

Király-fogadtatás és helyi ipar.

A király-fogadtatás ügyében tartott értekezleten Komlóssy Arthur tette azt az indítványt, hogy Ő Felsőged fogadtatásánál előforduló berendezések és díszítések lehetőleg helybeliekre bizzassanak, hogy ez által is kifejezésre juttassuk Debreczen fejlettségét. — Ez az indítvány élénk visszhangra talált ugy az iparos osztály, mint a nagy közönség körében s általános az óhajítás, hogy ha csakugyan szerencsénk lesz a legelső magyar ember legmagasabb látogatásához, azt is, a mi a vendéglátás külső fényéhez, pompájához tartozik, a magunk emberségéből állítsuk elő s ne vegyük igénybe az idegen ipart, még a budapestit se.

Csupa jó nevű kereskedők, iparosok, műiparosok vállalkoznak, a helybeliek közül, hogy a fejedelmi vendég fogadtatásánál szükséges munkákat, díszítéseket készék és képesek eszközölni.

E tárgyban tegnap este értekezletet tartottak az Iparos körben, a hol Simonffy Imre kir. tan. polgármester urhoz, mint az alakítandó rendező bizottság elnökéhez intézendő kérvényt szövegeztek.

A kérvényben ezen vállalkozó szellemű, ambítozus polgárok teljes anyagi és erkölcsi garantiát vállaltak, hogy esetleges megbízásoknak kifogástalanul fognak megfelelni.

Őket nem az anyagi haszon, hanem a saját maguk és a város jóhírneve ösztöni.

A közönség örömmel, látja az ő sorompóba lépéseket és megnyugvással bizza rájuk az általuk kért munkákat.

József főhercege Ő Felsőged alcsuti fejedelmi kastélyának berendezését jobbra alcsuti mesteremberekre, asztalosokra, lakatosokra bizza. — Debreczen miért ne követhetné ezt a magas helyről kapott példát.

Az említett értekezlet kérvénye következőleg hangzik:

Nagyságos kir. tanácsos Polgármester Ur!

Ő császári és aposli királyi Felsőged I. sz. Ferenc Józsefnek — mint koronás fejedelmnek Debreczen sz. kis. városába első ízben megérkezésének napja f. év. szept. hó 14-ére már kitűzve lévén, a legmagasabb látogatáshoz méltó fogadtatás is el lett határozva e nemes város t. polgársága által. Miután pedig ezen fogadtatásnak mentül díszesebb és ünnepélyesebb alakban létesítése természet köz-óhajítás, — az előkészületeket tulajdonosan

— Isten veled kedves barátom, isten veled — folytatá a semmirekellő Dodl, lábujjhegyen hagyva el a szobát.

Alig ment el Dodl, mikor már Gripping lépett be Bowley asszony társaságban.

— Kedves jó férjem, — mondá sírva a nő — kimondhatlan fájdalom tölti be szívemet. Légy nyugodt, emléked örökké fog élni szívemben! Azon felül még olyan emléket emelek sírod fölött, hogy az utókor bámulva fog megállni előtte.

— Imádoztál nőm, — sóhajtott Bowley — a mig éltem (azaz most is élek!) félreismertelek! Nem ölhetlek meg, de soha sem fogom elfelejteni, hogy mit akarsz értem tenni, igazán szívreható!

— Gripping ur, — folytatá az özvegy, — lesz szíves magára vállalni a síremlék elkészítését?

— Szívesen! válaszolt ez, a kinek már meg volt a saját terve.

— „Szívesen“? ez talán kissé sok? — mondá neheztelve az özvegy.

— Nem találok más kifejezést, mikor abban a szerencsében részesülök, hogy önnek némi szolgálatot tehetek s a mellett néhai barátom bicsóségéhez is járulhatok.

— Derék nő; gondolá s mozdulatlan-ságában egy mumiára emlékeztető Bowley, — mindenre gondol! Mint szeretnék nyakába borulni!

— Most pedig, miután meggyeztünk erre nézve. — folytatá Gripping, — s miután ön özvegy, engedje meg hogy valómást tegyek önnek. Rövid vallomást minden szófölöslegest mellőzve, mint ez egy igazi amerikaihoz illik: égő türelmetlenséggel vártam férje halálát, mert szerettem önt. Az özvegy három lépést hátrált.

[Vége köv.]

miniszterium
kelt rendelete
ros csak

anyiskola fel-
szálalás a ref.
el. egyházzal,
illet is jelenté-
rkölcsi támo-
ot nem kíván

kerülne ily
nyiskola a vá-
szkodva akár
iskola, akár
polg. leány-
befejező

es helyi

ben tartott ér-
bur tette azt
fogadtatásá-
diensek le-
bogy ez által
fejlettségét.
hangra talált
nagy közönség
bogy ha csak
magyar em-
ant is, a mi
pompájához
állítsuk elő
ipart, még a

iparosok, má-
beliek körül,
társaság alkü-
et kéresek és

tekesletet tar-
Simonffy Imre
int az alkü-
bes intézendő

szó szellemü,
égi és erkölcsi
eges megbisa-
an megteletni,
szon, hanem s
ve ösztönzi.

a az ő sorom-
kát bízva rájuk
ge alcsúti feje-
et jobbara al-
okra, labato-
rt ne követ-
ott példát.

trvénye követ-

rmester Ur !
ri Felsége I. ő
más fejedelm-
a első laben
pt. hó 14-ére
bb látogatás-
tástarozva e
Mintán pe-
sesebb és ün-
rmészetes kö-
tiságosan

erátom, isten
Dodi, bábjj-

már Gripp-
társaságban
odá sirva a
ti be szive-
kké fog élni
yan emléket
kor bámulva

ott Bowley
lek) félre-
de soha
atarsz értem

á az övegy,
s szemlék el-

a kinek már
ssé sok ?

esést, mikor
bogy önék
bellett néhai
ok.

mosdatlata-
tő Bowley,
eték nyakába

meggyestűnk
g, — s mi-
bogy vallo-
mást minden
sz egy igazi
séséggel vár-
út.
trált.

hosszu időre halasztani nem lehet. — Ebből kifolyólag nekünk — tisztelettel alólírott debreczeni iparosoknak, kellő módon és időben tájékozva kell lennünk a reánk várakozó feladatok pontos teljesítése iránt, — mert azt felténnünk sem lehet, hogy az előállítandó felépítési, diszítési és egyéb munkák más idegen vállalkozókra legyenek bízva; miután mi azt hajlandók és képesek vagyunk éppen olyan jól s a célnak megfelelőleg teljesíteni, mint bár honnan jövő idegen iparosok.

Idegenek megbízásának feltevése sértené ezen város és különösen annak iparos osztálya önértzetét és reputációját. Ugyan azért egész tisztelettel bírák vagyunk mi alólírott debreczeni iparosok e téren kész szolgálatainkat ezennel felajánlani, — kérvén Nagyságodat, miszerint a teljesítendő munkálatok az idegen ajánlkozók melőlőzésével, — nekünk, — vagyis általában debreczeni iparosoknak méltóztassék kiadni, — kik e városban élünk, annak adozunk s kik annak méltóságát, felvirágzását szívünkön viseljük, okvetlen nagyobb mértékben mint más idegen vállalkozók, kik jöllehet csakis anyagi tekintetek által vezéreltetnek.

Biztosíthatjuk Nagyságos polgármester urat, s általában Debreczen város közönségét, hogy munkánkkal szegyet vallani nem fogunk s alázatosan kérjük ismételtlen ajánlatunkat becses figyelmébe vételét.

Teljes tisztelettel: Varga Károly butor készítő és kereskedő. Nagy Sándor épület és butor asztalos. Kerekes Albert, butor és épület asztalos. Killer Ede, kárpitos, diszító és butorkereskedő. Bisothka Gábor ácsmester. Thieszen Herman, szobafestő és fényező. Piros Béla épület és műlakatos. Németh Gyula műlakatos. Kovács János műfestész. Tóth András szobrász és dombormű készítő. Kühlmann János czimer és díszletfestő. Paczilt János műkertész és virágkereskedő.

Napi hírek.

— **Hálaadómise.** Ő Fensége Mária Valéria király kisasszonyának, Ferencz Salvator csász. és kir. főherczeg Ő Fenségevel, folyó évi július hó 31-dikén köntendő házassága alkalmából a debreczeni róm. kath. plébánia templomban ezen örömnapon d. e. 9 órákor ünnepélyes hálaadó szt. Mise fog tartatni.

— **A király Biharmegyében.** Biharmegyei törvényhatósága báró Döry főispán elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek tárgyat Ő Felsége szeptember 12-ére tervezett látogatása képezte. A főispán előterjesztése szerint Ő Felségét 52 tagu küldöttség fogadná és a megye nevében a küldöttség vezetője, Döry főispán fejezné ki hódolatát. Az előterjesztést a közgyűlés lelkesedéssel fogadta. A küldöttség tagjai lesznek: Báró Döry főispán, Schlauch Lőrincz és Pável püspökök, Tisza Kálmán, Tisza István, Beöthy alispán, Beöthy Algernon, Rezey, Véghső. Szunyogh, Ertsey képviselők és a törvényhatóság meg a tisztviselői kar előkelőségei. Székelyhidon külön küldöttség fogadja és üdvözlí a királyt. A közgyűlés felhatalmazta az alispánt, hogy a megyei utakat felülvizsgálja és igazítsa helyre; az ehhez szükséges költséget a legközelebbi közgyűlés fogja kiutalványozni.

— **A kegyelet ünnepe.** A debreczeni 48/49-ki honvéd egyeslet elnöksége részéről tisztelettel felkértek Debreczen sz. k. város tekintetes hatósága, és e város n. é közönsége, hogy a jövő hó 2-án d. u. 5 órákor a honvéd sirokhoz való kivonulásban résztvenni és a kegyelet ezen adóját nagybecsű megjelenésekkel ünnepp emelni kegyeskedjenek. Kiváló tisztelettel az egyeslet elnöksége.

— **Augusztus 2.** Az 1849-iki nevezetes debreczeni esata emléket az idén is megfogja ünnepelni Debreczen város polgársága. Az ünnep rendezését az 1848-49-es honvédegyelet teljesíti, kegyelete adóját leróva az elesett hősi bajtársak iránt, azonban a rendezésben szerepe szokott jutni a helyben szünetező tanuló ifjúságnak is, mert belőlük telnek ki rendesen az alkalmi szónokok. Az idei ünnepély szintén fényesnek ígérkezik, mint az előbbi években valók voltak. A tanulóifjak kebelében már megalakult a rendező bizottság, mely a szónokokat fogja kiválasztani. Lesz alkalmi költemény és emlékbeszéd, közrefog működni egyik debreczeni énekhar és részvetelre meghívataknak az összes Debreczenben levő egyesletek.

— **Személyi hír.** Havranek József kir. tanácsos, a III-ad oszt. vaskoronarend vezetője, Székesfehérvár sz. kir. város darék polgármestere városunkba érkezett. Megszemléve a város nevezetességeit, bámulatát fejezte ki a városnak haladása felett. Ma B o c z k ó Sámuel főkapitány urral a Hortobágyra rándult ki.

— **Kinevezés.** Főispán ur Ő méltósága P a k s y Károly urat, H. Bözörmény város polgármesterét, aug elsejétől kezdve bözörményi rendőrkapitánnyá nevezte ki.

— **Temetés.** Tegnap delután 5 órákor temették el nagy részvét mellett D á n é

István városi bizottsági tagot, a függetlenségi párt lelkes hívét, ki 1848/49-ben tüzér főhadnagy volt. Temetésére megjelentek a 48-as honvédek díszgyenruhájukban zászlóikkal és úgy kísérték utolsó útjára az űreg honvéd-tisztelet. Koporsóját a Gaszner és Stenczinger családok tagjai, mint rokonok állták körül. A megboldogultnak nem voltak gyermekei.

— **Kinevezés.** A kereskelemügyi kir. miniszter, Ujlaki Antal beteg fekvő szegedi hírlapíró bátyját, Ujlaki Henrik szintén debreczeni születésű okleveles mérnököt az államépítészeti hivatalok személyzeti létszámába ideiglenes minőségű kir. segédmérnöké nevezte ki.

— **Halálozás.** Vólant András honvéd százados Vilma leánya, ki városunk társadalmi életében széles körben ismeretes volt, ma hajnali 1/3 órákor jobblétre szenderült. Betegsége hosszasan tartó volt, még a télen volt korcsolyázó szezóra vezethető vissza, azóta fokozott gyengébb-gyengébb volt s így végtére bekövetkezett a még nem várt meggyógyulás, és így be sem végezhette a boldogult „A leány büszkeség“ című munkáját, — melyet nem soká sajtó alá akarta adni. — Legyen neki könnyű a föld.

— **Tisztújítás H. Nánason.** A tisztújítás tegnap tartott meg. Minden hivatalnak — kivéve a két pénztárnokot — újból megválasztatott.

— **Talált hulla.** Tegnap este fele a csapó utca végénél lévő elhagyatott, sűrű temetőben egy hullát találtak. A holtest már oszlásnak indult és illő helyzetben volt egy fa alatt. Már rongyolódott ruháit az ebek is kikezdték. Beszállították a közpórházba, hol konstatáltott, hogy a hulla Faragó István napszámos, ki mint egy három héttel ezelőtt fel akasztotta magát a temető egyik alacsony fájára. Sajátságos, hogy három héten keresztül nem járt arra senki, a ki meglelte volna. A rendőrség nem szokott a temetőben, főleg az elhagyatottakban rendőri és hőzerkölségi szempontokból három héttig sem razzát tartani?

— **Elhalasztott vásár.** A kereskedelmi miniszter a nagyváradi tanács indokolt felterjesztése alapján megengedte, hogy a nagyváradi szeptemberi országos vásár, mely szept. 13-ára volt kitűzve, a királyi oda érkezése és az izr. ünnepek miatt szeptember hó 19-23-napján tartassék meg.

— **Ujlaki Antal szegedi hírlapíró állapotaiban** legújabbban igen kedvező változás állott be, úgy hogy az egész súlyos sebnak és a járulékat képező bajoknak szerencsés lefojyása immár alaposan remélhető. A sebláz jóformán megszűnt, a veszélyes geny nem mutatkozik. A sebesült már némely fontosabb körülményre vonatkozólag ki is hallgatta Molnár Elemér törv. bír. Kívüle azonban csupán a mélyen sujtott anyát és testvérét boosáttotta az orvos a nehéz beteg közelébe.

— **Harczásati czöllővészlet.** Házi ezredünk itt állomásozó két zászlóaljának legénysege ma reggeli fejenként 35 éles golyót kapott s azután kivézenyelték őket a Sámson alatt fekvő nagy gyakorlóterre, harczásati czöllővészetre. Ilyenkor életveszélyes lévén azon a környéken éőlleynnek megfordulni, — mára minde a közlekedést elzárták s a tere senkit be nem boosáttottak. Mert bizony könnyen ott hagyhatja a fogát, a ki oda téved. Az ötszáz baka mindegyike 35 czeél golyót röpítvén ki a Manlicherből, több mint 17 ezer lövés dördült ma el a sámsoni dombok között. Hány muszkát őlt volna meg ez? De csak papirból, vászonból, deszkából formált ellen-séget tett tönkre.

— **Tánczvigalom.** Az „István“ gőzmalom-társulat munkásai önképző-segélyző-köre által f. é. augusztus hó 2-án, szombaton a „Margit“-fürdő villanyvilágított dísztermében saját pénztárak javára zártkörű nyári tánczvigalmat tartanak. Belépti-díj személyenkint 60 krajczár, kezdete 1/8 órákor. A zenét Rácz Károly közkezdveltségű zenekara szolgáltatja. Felülfizetések közönettel fogadtanak. A meghívók kívátra elömutatandók. Az elnökség.

— **Meggyilkolt gazda.** Említettük volt, hogy Ördög Nagy Imre e hónap elején Kis Pál Andrást réti birtokán H. Bözörményben agyonverte. Nagyot a h. bözörményi kir. járásbíró-ság büntetőből átszállították a helybeli kir. törvényszék büntetőbe. A vizsgálót ez ügyben Bényey Gyula járásbíró-sági aljegyző vezette, ki az iratokat már beterveztette a kir. ügyészséghez. A gyilkost Sóvágó Gábor bözörményi ügyvéd védelmezi. A végtárgyalást valószínűleg már augusztus hóban megtarthatják.

— **Három jó madár.** „Ma mindent Smucziz Jankó fizet! Bort, cigányt pincér!“ — „Igyunk, fiuk!“ Három órai időtöltés után fizetésre kerül a sor. Smucziz Jankónak azonban egy fapatkója sincs. A kocsmáros le akarja tartóztatni a részeg kompániát. Buki Miskának ötlete támad. „Itt hagyom az óram reggelig, láncostól, ne járjon a szája — pincér!“ Es kivágja az órát, meg a láncot az asztalra. „Te Jankó, — szól Muki mikor a szabadba jutunk, ilyen jó fogást rég nem installtam.“ — „Mi?“ Kutya se akart adni azért a rozspakfon masináért egy görcsöt se!“ A három jó madár összedugta buglyos fejét: Csitt, csitt, csitt!

— **Istennilla egy redakcióban.** Szolnokon tegnap előtt éjjel a villam a „Tiszavidek“ szerkesztőség irodájába is becsapott, ahol Tary István társzerkesztő éppn aludt, szerencsére azonban baj nem történt, mert a

villám a falon csüngő vadászfegyver csövén végigtűtött s a cső végét összeolvasztva, a falon lyukat ütött és kiszaladt a szabadba. — **Ez is levél cím.** A helybeli posta bivatához a napokban a következő című levél érkezett: T. cz. Tisztelt téssasszony urónak, hiszen tetszik tudni hogy hívják az első emeleten 13 ajtó szám 15 kapus szám alatt. Budapest. De oda addják ám! Dáriustól, a persák hatalmas királyától kezdve, ki a postát legelőbb rendszeresíté, ma nap-ságig minden postahivatalknak ki e levelet kézbesíteni képes lenne — megérdemelné hogy felfedezné a floxera elleni irtó szert, kapván ezért a különböző államoktól körülbelül egy fél milliót.

— **A Vilmos-Orfeumban** ma este lép fel először B u d a y Juliska magyar énekesnő. Néhány naposa J. P. K o c k zene-bőhöz ügyesebbnél ügyesebb zene szerekkel mulattatja a közönséget. Ügyes játéka a különböző trombitákon, kis sapon (melyet az orrával fu) dobon, üvegen, megédün, ocarinán, vonós citeráo stb. figyelmet érdemelnek. Csütörtökön július 31-én lép fel utoljára a kedvelté vált komikus D o n g l, kinek utolsó előadása egyszersmint jutalomjátéka is leend.

— **Ahogy ő érti.** — Egy napi áristumot kap kend, vagy pedig 2 frt bírságot. Megvakarja fejét Szabó Péter.

— **Isten neki:** adja ide kapitány ur azt a rongyos 2 forintot na!

Közgazdaság.

Az éretlen és hullott almát kitűnően fel lehet használni gelee készítésére. E czeleből az almát jól megmossuk, 3-4 darabra szétvágjuk, a férges és rohadt részeket kivágjuk, de nem hámozuk meg, mert éppen a haja legszükségesebb jó gelee készítéséhez. A tiszta almát mintegy két óráig puhára főzzük s aztán 3-4 napig állni hagyjuk. Ez idő múltán a masszát tiszta vászon ruhába öntjük s valami nagyobb edény fölé akasztjuk, a nedvet eleitén a massa saját sulya kinyomja, később kezünkkel is nyomhatjuk. Az így nyert nedvet lasaan sűrítve főzzük, míg vágható állományává nem lesz. Czukrot tetszés szerint tehetünk hozzá, de fűszer főlegleg, mert csak a zanosat igt rontja. Mintegy husz liter almából egy liter szilárd gelet kapunk, melyet a háztartásban különféleképen fel lehet használni.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. j. bíróság 8813/890 Psz. végzése alapján Vágó Andor debreczeni lakos javára Honfy Ferenc s neje helybeli lakosok ellen lefoglalt és 2613 frt 40 kr-ra becsült kefeárak f. év július 31-én d. e. 9 órákor Honfy Ferenc üzletében (piacz utca) illetve lakásán el fognak árvereztetni.

Debreczen 1890. Jul.

Várady

bir. végrehajtó.

Kaszanyitzky Endre

Kuhinka István K. Debreczen.

ajánlja pontos kiszolgálást és a legolcsóbb árakban elsőrendű gyártmányokból kivételkéző idényezikkeit, u. m.

Szabadalmazott fémzárral teljesen légmentes befűző és czukros üvegek egyedüli raktárát, melyeket jószáguk folytán a legjobban ajánlhatom; ugyszintén mindenféle fehér és zöld, közönséges befűző és ugorkás üvegeket, továbbá fagyaltkészítő gépek, fagyalt-szelenczék, hidegkávészletlek, hűtődézsák, hűtő jégzelekrények, legjobbnak bizonyult szodavizgépek, non-plusultra kávéfűzőgépek, kerti lámpák, mozdó asztalok, mozdó készletlek, a legjobbnak elismert Berndorf alpacca és chinaezüst evőszközök és dísztárgyak jótállás mellett. Utazók részére legzeleszerűbb gyorsfűzők, kézi és utazó tükrök, zsebpocharak.

Postai megbízások a legnagyobb figyelemmel és készséggel teljesítetnek.

Szabó Lajos fiai

özégnél

jutányos, szabott árakhoz kaphatók:

legjobb szabású és varrásu

kész férfi ingek.

Gallérok, kezelők, nyakkendők.

Kész lábravalók.

Nagyválasztékban:

harisnyák, kesztyűk,

esernyők.

Nagy választékban

úti ládák és bőröndök,

lovagló szerek és angol nyergek.

Legjobb minőségű

Hazai és Csehországi,

Fehér, svéd és szines majolika

K a l y h á k

legjutányosabb árban kaphatók:

Szent-Királyi és Kalenda

műipar áru raktárában.

DEBRECZEN, NAGYVÁRAD,
főter. Szt. László-tér.

Kunz József és Társa

Budapest, DEBRECZEN, Nagyvárad.

Vászon, készfehérnemű,

szőnyeg

divat és rövidáru

r a k t á r a .

Menyasszonyi

k e l e n g y é k

teljes kiállítás elvállaltatik.

Kardos László

DEBRECZENBEN,

CZEGLED-UTCZA és PIACZ UTCZA.

Ajánlja, mint időszerű czikkeit:

nyári piqué, trico, plüsch mosó-

paplanjait,

mosó szines alsó-szoknyáit,

nyári fehér és szines

r u h a s z ö v e f e i f .

Továbbá olcsó és díszes

függőnyeik, ágyterítőit, ebédlő és

kávész terítékelt.

Nagy raktár hazai (szepesség) i

damaszt árakban.

K W I Z D A

cs. és kir. szabad.

Mosdóvize lovak számára.

(Restitutionsfluid)

valódi csakis az itt látható védjeggyel, kapható Ausztria Magyarország minden gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésében. Ara 1 frt 40 kr.

Főraktár: Kwizda Ferencz János osztr. cs. és kir. és oláh kir. udvari állatszerkesztő korneuburgi körgyógyszerárban.

Főraktár Bécsre Voigt Jozsef és társa, a fekete kutyához, I. Hoher Markt.

Szabott ár.

JENEY GYULA

vászon, bélék, kézmű és rövidáru raktára.

DEBRECZEN „Bika“ szállodával szemben.

Jeney Gyulánál kapható: Rumburgi, Irhoni, Creás Hollandi fonál, czérna és pamut vásznak.

Jeney Gyulánál valódi Schroll Benedek és fia gyártmányú Chiffonok.

Jeney Gyulánál férfiak számára nappali és hálóingek, lábravalók, gallérok, kélzélők, harisnyák, zsebkenedők, törülközők, nyakkenedők és gombok.

Jeney Gyulánál nők számára nappali és hálóingek, nadrágok, szoknyák, fésülőköpenyek és kötösök, törülközők, harisnyák, zsebkenedők, 6 és 12 személyes asztal és kávé készletek.

Jeney Gyulánál csecsemők számára nyitott ingek, ujjasok, fejkötők, polya-párnák és lepedők, paplanok, szakalkák, szájkendők, pelenkák, láma és gummi betétek.

Jeney Gyulánál kész menyaszszonyi és gyermek kelenyék nagyválasztékban készen.

Jeney Gyulánál paplanok és matrácok, valódi angol-espikre függönyök.

Jeney Gyulánál Francia derekú tűzők gyáraktára (kivánatra mérték után készítenek.)

Jeney Gyulánál teljesen be rendezett himzési előnyomda, 6000 monogram, ingbetétek, zsinór-minták, sima és mintás czakkok, betétek minden igénynek megfelelően a választékban.

Jeney Gyulánál legújabb divatu cosmanosi ing és ruha cretonok, voilok, zephirek jó mosható angol vásznak női ruhákra, czérna és pamut canavázok, oxfordok, butor csinvatok.

Jeney Gyulánál szabók részé szére, minden saten, cróise, gypajuserge és clottok, új-jabé ések nagyválasztékban gyári áron.

Jeney Gyulánál valódi francia himző, kötő és horgoló pamut, selymek, czérnák, esipkéek, szalagok, harisnyák, himző kötő, varró, netz horgolóituk.

Jeney Gyulánál kötött és horgolt gyermek készletek zsinórok keztyűk, nadrágtartók, mindennemű gombok.

Jeney Gyulánál mindennemű kezdetű és minta készen kézimunkák.

Jeney Gyulánál valódi francia Jersay tricót derekak.

Jeney Gyulánál nagyraktár valódi gumpoldskircheni kötő-pamutokban.

Jeney Gyulánál valódi jó mosó kötő selymek.

Szabott ár.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. j. bíróságnak 8695/1890 P. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Magyar Gyula b. gyulai lakos részére Hausner Lajos és özv. Hausner Ferenczné, debreczeni lakosoktól 2000 frt tőke, ennek 1889 évi október hó 13-ik napjától számítandó 6% kamatai, és eddig összesen 66 frt 27 kr. perköltség erejéig 1890. évi június hó

2-án bíróság lefoglalt és 1191 frt 55 kr-ra becsült háziutórok, — ágyneműek, faliképek, tükrök és egyéb ingóságok 1890. évi augusztus hó 1-én d. e. 9 órakor kezdetét veendő és Piac-u. 1830. sz. háznál megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőknek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsárolól is el fognak adatni.

Debreczen, 1890. évi július hó 14.

Török Péter bírói kiküldött.

Ócska téglá eladás

A czepléd-utcai Auer-féle ház lebontásából kikerülő ócska téglá vételére előjegyzéseket elfogad az üzleti órákban a debreczeni takarékpénztár igazgatósága.

ELADÓ

- 20 drb Debreczeni ipar és kereskedelmi bank részvény 185 frtjával
6 „ Iparegyesületi tak. és hitelintézeti részv. 80 „
3 „ „István“ gőzmalom részv. 270 „
2 „ Ért. Mihály falvai tak. pénztári részv. 45 „

értekezhetni Rochlitz Arthur „Debreczeni ipar és kereskedelmi bank“ pénztárossal.

KWIZDA közzvényfolyadéka

velek óta kipróbált báziszer, hat hatós erősítő szernagyobb fáradtság, hoszu menetek előtt és után, stb. stb.

Tévedések kikerülése végett, a vételnél mindég KWIZDA SZERE kérendő és fenti védjegy jól szemügyre veendő. Egy üveg ára 1 frt.

Kwizda Ferencz Ján. Körgyógyszertár Kornenburg (Bécs-mellett) osztr. cs. és kir. és oáh kir. udvari szállító. Kapható Osztrák-Magyarország minden gyógyszertárában.

Legolcsóbb bevásárlási forrás! Legnagyobb választék mindennemű

ozipő árúkbán

nők, férfiak és gyermekek részére. A legdivatosabb alakban, legjobb anyag és legolcsóbb árak.

A gyári árak gyártmányunknál, tudvalevőleg a talpba be vannak vésve. Raktárom: N-várad-utca 2130. Miskolczy-féle ház, a megyeház mellett. Javítások jutányos árban lefogadtatnak.

Értesítés!

A „MAGYAR ASZFALT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG“ (Központi iroda: Budapest, Andrássy-ut 30.) DEBRECZENBEN az aszfalt-járdák fektetését tényleg megkezdte s értesíti a t. c. háztulajdonosokat és a nagy közönséget, hogy egyidejűleg úgy itten mint a környéken elvállalja:

nedves falak gyökeres szárassá tételét továbbá: Kapubejáratok, udvarok, folyósók, konyhák, boitok, raktárak, magtárak, tantermek, templomok, terraszok, istállók, vágóhidak stb.

aszfalttal burkolását

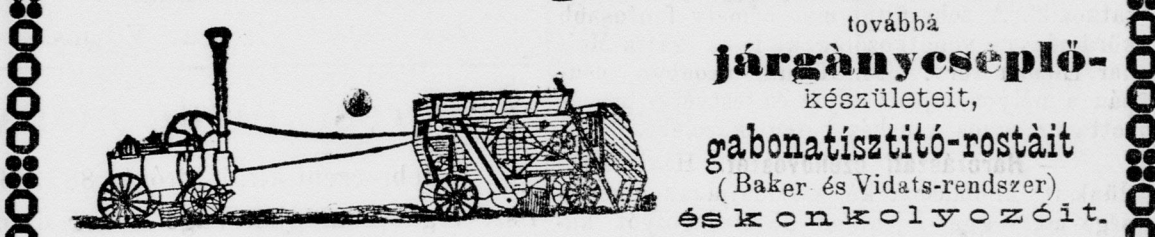
jótállás mellett, legjutányosabban. Bővebb értesítéssel szolgál a munkahelyen (Debreczenben) a társaság képviselője Pollák Samu kolozsvári aszfalt és cement üntő. Lakik Miklós utca 2079. s Budapestben az igazgatóság. Debreczen, 1890. június 1-én.

„A magyar aszfalt részvénytársaság igazgatósága.“

SCHLICK-féle Vasöntöde és Gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN. Gyár és irodák VI., külső váci ut 1696/99. s. Városi iroda és raktár: VI. Podmaniczky-utca 14. szám.

Ajánlja a cséplési időnyre kitűnő szerkezetű gőzcsepplő-készületeit, locomobiljait, és vaskeretű gőzcsepplő-gépeit.

Készletben vannak: Eredeti kévelkötő- és marokrakó arató-gépek, eredeti amerikai fűkasáló-gépek szénagyűjtők stb.

SCHLICK-féle sab. 2 és 3 vasu ekek, szab. Schlick-féle mélyítő-ekék, mélyítő-ekék övezetekkel, ered. Schlick- és Vidats féle egyvasu-ekék, talajmívelő eszközök, boronák és rőtörők.

Szab. Schlick-féle „Haladás” sorbavető gépek szorbavető-gépek. — Takarmánykészítő-gépek, darálóok, morzsolók, örlőmalomok és olajmalom berendezések.

Legolcsóbb árak. — Eünyös fizetési feltételek. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

LÖFKOVITS ARTHUR ÉS TÁRSA

ÓRÁS, ÉKSZERÉSZ ÉS VÉSNÖKI MŰTERME. NAGY, 400 ÁBRÁVAL ELLÁTOTT KÉPES ÁRJEJYZÉKÉNEK KIVONATA.

Table listing various jewelry items and their prices, including gold and silver watches, necklaces, and brooches.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Minden óráért 1 éri jótállás vállalatik. — Csomagolásért mi sem számittatik. Minden tárgy a m. kir. főmívelő hivatal belyegével van ellátva.